

การพัฒนาโปรแกรมแสดงภาพแผนที่

นายวิศรุต คำทรงศรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-629-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF MAP VIEWER PROGRAM

Mr Visarut Comesongsri

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Computer Science

Department of Computer Engineering

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-629-9

หัวขอวิทยานิพนธ์	การพัฒนาโปรแกรมแสดงภาพแผนที่
โดย	นายวิศุต คำทรงศรี
ภาควิชา	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงถักษณ์ ไกวิสารัช

บันทึกวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบันทึกวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์

.....
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทนชาย ประทิธิษฐ์ระฤทธิ์)
.....
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงถักษณ์ ไกวิสารัช)

ประธานกรรมการ
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงถักษณ์ ไกวิสารัช)

กรรมการ

.....
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กอบกุล เดชะวนิช)

.....
.....
(อาจารย์ วิวัฒน์ วัฒนาภรณ์)

กรรมการ

พิมพ์ต้นฉบับทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ภายในการอบรมสืบเชิงแฝงเดียว

วิชรุต คำทรงศรี : การพัฒนาโปรแกรมแสดงภาพแผนที่ (Development of Map Viewer Program) อ.ที่ปรึกษา : พศ.นงสกษญ์ โควิสารัช; 110 หน้า. ISBN 974-331-629-9.

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้คือการพัฒนาโปรแกรมสำหรับแสดงภาพแผนที่ภูมิประเทศ ซึ่ง แผนที่ที่จะนำมาใช้กับโปรแกรมนี้จะต้องเป็นแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ที่สแกนด้วยความละเอียด 50 จุด ต่อเซนติเมตร เป็นภาพ 256 สีเก็บในไฟล์ข้อมูลชนิด GIF และเป็นภาพที่ต้องแก้ไขความผิดพลาดจากการ สแกน โดยใช้สีเดินโครงแผนที่เมอร์เคเตอร์ ผู้ใช้งานสามารถเลือกระยะห่างแผนที่ที่ต้องการแสดงโดยการระบุจุดพิกัด เป็นพิกัดภูมิศาสตร์หรือพิกัด UTM (Universal Transverse Mercator) การแสดงภาพแผนที่โปรแกรม สามารถแสดงภาพระหว่างต่อเนื่องกันได้สูงสุด 6 ระหว่างในขณะเดียวกัน โปรแกรมจะแสดงพิกัดบนแผนที่ใน ตำแหน่งของตัวชี้ของเมาส์ และมีส่วนอธิบายความหมายต่างๆ ของเครื่องหมายที่มีไว้ในแผนที่ โปรแกรมยัง มีเครื่องมือให้ผู้ใช้โปรแกรมสามารถเพิ่มข้อความให้ปรากฏบนแผนที่ได้ โปรแกรมใช้สีเดินโครงแผนที่ เมอร์เคเตอร์เป็นหลักในการคำนวณหาตำแหน่งของภาพที่จะแสดง โดยการแปลงพิกัดภูมิศาสตร์ไปเป็น เมอร์เคเตอร์และแปลงเป็นพิกัดเชิงตรรกะ จากนั้นจึงแปลงเป็นพิกัดบนของภาพ

โปรแกรมนี้พัฒนาโดยใช้ในภาษา C++ และคลาสพื้นฐานของในภาษา C++ เป็น เครื่องมือ การเก็บข้อมูลของแผนที่ใช้ไฟล์ข้อมูลของในภาษา C++ เพื่อความเร็วในการสืบกันข้อมูล ในการทดสอบโปรแกรมใช้ภาพแผนที่ที่สแกนจากแผนที่จริง 8 ระหว่างและภาพที่สร้างขึ้นให้มีขนาดเท่า แผนที่จริง 62 ภาพ ผลการทดสอบพบว่าโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ข้างต้น ทุกประการ ผลการทำงานของโปรแกรมมีความผิดพลาดน้อยมากซึ่งเป็นผลเนื่องจากกระบวนการคำนวณ เนื่องจาก พิกัดภูมิศาสตร์และพิกัด UTM ใช้ตัวเลขที่เป็นทศนิยม แต่การแสดงภาพและจุดพิกัดของภาพเป็นเลข จำนวน เดิมเมื่อทำการเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการแปลงพิกัดด้วย โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นกับโปรแกรมสำหรับ แปลงพิกัดภูมิศาสตร์เป็นพิกัด UTM ของ National Geodetic Survey สหรัฐอเมริกา ปรากฏว่ามีความแตก ต่างน้อยมาก โดยค่า Easting มีความถูกต้องถึงระดับ 10^{-1} เมตรและค่า Northing มีความถูกต้องถึงระดับ 10^{-2} เมตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวที่เพียงแผ่นเดียว

C818469 : MAJOR COMPUTER SCIENCE
KEY WORD: MAP VIEWER / TOPOGRAPHIC MAP

VISARUT COMESONGSRI : DEVELOPMENT OF MAP VIEWER PROGRAM. THESIS ADVISOR :
ASST.PROF. NONGLUK COAVAVISARUCH 110 pp. ISBN 974-331-629-9

The objective of this thesis is to develop a topographic map viewing program. The map used in this program must be of scale 1:50,000, scanned with 50 pixels per centimeter at 256 colors, rectified with respect to Mercator projection, and stored in GIF file format. Users can select the map region to be viewed by specifying by geographic coordinates or UTM (Universal Transverse Mercator) coordinates. Up to 6 adjacent maps can be automatically displayed nearly seamlessly when panning across maps. Map coordinates at mouse cursor position and legend descriptions are displayed. This program also provides users a tool to put labels over the viewing maps. Mercator projection system is used as the reference for all map positions in this program. Geographic coordinates and UTM coordinates are transformed to Mercator projection system coordinates, then to logical coordinates, and finally to device coordinates.

The program was developed by using Microsoft Visual C++ and Microsoft Foundation class. Map's data were stored in Microsoft Access format for fast searching reason. The program was tested with 8 scanned maps and 62 simulated maps. It was found that the program worked correctly as desired. Some minute errors from co-ordinate system transformation were found as a result from calculations. It was because geographic coordinates and UTM coordinates used real number while device coordinates used integers. The performance of coordinates transformation function of this program was compared with the geographic-to-UTM transformation program from the National Geodetic Survey, U.S.A. It was found that the differences between the results were very small in the order of 10^{-1} meter for Easting and in the order of 10^{-2} meter for Northing.

ภาควิชา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ลายมือชื่อนิสิต ๒๕๔๗ ๑๗๖๙๗
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๔๑ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ลงลักษณ์ โควา vierach อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและชี้แจงให้กับผู้เขียนต่างๆ มาด้วยดีตลอด และขอขอบคุณอาจารย์ ชัชวาล วงศ์ศิริประเสริฐ ที่ช่วยให้คำแนะนำในการเขียนโปรแกรม พศ.คร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์ และอาจารย์ กวีไกร ศรีหิรัญ ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในเรื่องวิธีใช้แผนที่ พ.อ.วินัย เสริมสวัสดิ์ และเจ้าน้าที่ กองระบบสารสนเทศฯ กรมแผนที่ทหาร รวมทั้ง ดร.สุกิจ วิเศษสินธุ์ บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนที่

ท้ายนี้ กราบ叩 บุคคล-มาตรา ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจเสมอมา
งานสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๕
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
สารบัญ	๗
สารบัญรูป	๘
สารบัญตาราง	๙

บทที่

1. บทนำ.....	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1
1.3 ขอบเขต	1
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 ทฤษฎีทางด้านแผนที่.....	3
2.2 ทฤษฎีทางคอมพิวเตอร์.....	5
3. การออกแบบโปรแกรม	8
3.1 การเลือกคุณสมบัติของภาพแผนที่	8
3.2 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม	9
3.3 แนวทางในการออกแบบโปรแกรมแสดงภาพแผนที่	9
3.4 วิธีการใช้โปรแกรม	23
4. การพัฒนาโปรแกรม.....	25
4.1 คลาสพื้นฐานของในโครงสร้างฟร์มที่นำมาใช้	25
4.2 คลาสที่ถ่ายทอดคุณสมบัติมาจากการคลาสพื้นฐานของในโครงสร้างฟร์ม และการที่สร้างขึ้นเอง	26
4.3 โครงสร้างข้อมูล	46
5. ผลการทดสอบโปรแกรมและวิเคราะห์ผล.....	49
5.1 การทดสอบโปรแกรมด้านการแปลงพิกัดระหว่างพิกัดภูมิศาสตร์ และพิกัด UTM	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 การทดสอบการแสดงภาพแผนที่.....	51
6. สรุปและข้อเสนอแนะ	62
6.1 สรุป.....	62
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	63
รายการอ้างอิง	64
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก.....	66
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	73
ภาคผนวก ง.....	76
ภาคผนวก ช.....	79
ภาคผนวก ฉ.....	81
ภาคผนวก ช.....	84
ภาคผนวก ช.....	91
ภาคผนวก ฉ.....	98
ประวัติผู้เขียน	110

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
รูปที่ 2.1 เส้นโครงแผนที่แบบเมอร์เกเตอร์	4
รูปที่ 2.2 การอ้างอิงตำแหน่งบนพื้นโลกด้วยระบบพิกัดภูมิศาสตร์	4
รูปที่ 2.3 UTM โซน 47	4
รูปที่ 2.4 การกำหนดหมายเลขระหว่าง	5
รูปที่ 2.5 ตัวอย่างโครงสร้างข้อมูลแบบลิงค์ลิสต์	5
รูปที่ 2.7 การแทรกใหม่เข้าสู่รายการ	6
รูปที่ 2.8 แซชชิ่ง	7
รูปที่ 3.1 ตัวอย่างการกำหนดหมายเลขระหว่าง	10
รูปที่ 3.2 ตารางข้อมูลระหว่างแผนที่ ซ่องสีเทาคือตารางที่มีข้อมูลอยู่	12
รูปที่ 3.3 ภาพสารบัญแผนที่	13
รูปที่ 3.4 ผังการทำงานของโปรแกรมส่วนภาพสารบัญแผนที่	14
รูปที่ 3.5 ลำดับการแปลงพิกัดเพื่อแสดงภาพ	15
รูปที่ 3.6 การแสดงภาพแผนที่	16
รูปที่ 3.7 ผังขั้นตอนการอ่านข้อมูลข้อความ	19
รูปที่ 3.8 ผังขั้นตอนการรับข้อความเพิ่ม	20
รูปที่ 3.9 ผังขั้นตอนการแสดงข้อความ	21
รูปที่ 3.10 ผังขั้นตอนการแก้ไขข้อความ	22
รูปที่ 3.11 ผังขั้นตอนการลบข้อความ	22
รูปที่ 3.12 ผังขั้นตอนการเปลี่ยนตำแหน่งของข้อความ	23
รูปที่ 3.13 ผังเมนูของโปรแกรม	24
รูปที่ 4.1 ผังของคลาส	48
รูปที่ 5.1 ผลต่างของค่า North โปรแกรมที่เขียนเทียบกับโปรแกรมตัวอย่าง	50
รูปที่ 5.2 ผลต่างของค่า East โปรแกรมที่เขียนกับโปรแกรมตัวอย่าง	50
รูปที่ 5.3 ผลต่างของเส้นแบ่ง เมื่อแปลงพิกัด UTM เป็นพิกัดภูมิศาสตร์ด้วยโปรแกรมที่เขียนขึ้น ..	51
รูปที่ 5.4 ตำแหน่งของระหว่างแผนที่ที่สแกน	52
รูปที่ 5.5 ถนนที่ไม่ต่อกัน (ในวงกลม) ของภาพแผนที่ระหว่าง 5036 III กับระหว่าง 5036 II	53
รูปที่ 5.6 ถนนที่ไม่ต่อกัน (ในวงกลม) จากการต่อแผนที่ระหว่าง 5036 III กับระหว่าง 5036 II	53
รูปที่ 5.7 คลองที่ไม่ต่อกัน (ในวงกลม) ของภาพแผนที่ระหว่าง 5036 III กับระหว่าง 5036 II	54
รูปที่ 5.8 คลองที่ไม่ต่อกัน (ในวงกลม) จากการต่อแผนที่ระหว่าง 5036 III กับระหว่าง 5036 II	54

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 5.9 คำแนะนำของระหว่างแผนที่ที่สร้างขึ้น	56
รูปที่ 5.10 นมบันช้ายของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 45 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 15 ลิปดา เหนือ.....	57
รูปที่ 5.11 โปรแกรมแสดงนมบันช้ายของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 45 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 15 ลิปดา เหนือ.....	57
รูปที่ 5.12 นมล่างขวาของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 30 ลิปดา เหนือ.....	58
รูปที่ 5.13 โปรแกรมแสดงนมล่างขวาของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 30 ลิปดา เหนือ.....	58
รูปที่ 5.14 นมล่างช้ายของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 15 ลิปดา เหนือ	59
รูปที่ 5.15 นมล่างช้ายของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 15 ลิปดา เหนือ	59
รูปที่ 5.16 นมบันขวาของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 45 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 30.ลิปดา เหนือ	60
รูปที่ 5.17 โปรแกรมแสดงนมบันขวาของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 45 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 30 ลิปดา เหนือ.....	60
รูปที่ 5.18 โปรแกรมแสดงนมบันขวาของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 45 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 30 ลิปดา เหนือ (อัตราส่วน 2:1)	61
รูปที่ 5.19 โปรแกรมแสดงนมบันขวาของแผนที่ระหว่าง 5036 II แสดงพิกัด 13 องศา 45 ลิปดา ตะวันออก 100 องศา 30 ลิปดา เหนือ (อัตราส่วน 3:1)	61
รูปที่ ก.1 มาตราส่วนบรรทัด.....	67
รูปที่ ก.2 สารบัญระหว่างติดต่อ	67
รูปที่ ก.3 สารบัญแสดงเขตการปกครอง	68
รูปที่ ก.4 ตารางการอ่านค่ากรีก	68
รูปที่ 4.5 บันทึกหลักฐานทางราม	69
รูปที่ ก.6 แผนผังหมุนบ่ายเบน	69
รูปที่ ก.7 ศัพทานุกรรมท้ายระหว่าง	70
รูปที่ ก.8 คำแนะนำเกี่ยวกับระดับความสูง	70
รูปที่ ก.9 เครื่องหมายแผนที่	71

สารบัญสุป (ต่อ)

หน้า

รูปที่ ช.1 ระบบพิกัดภูมิศาสตร์	72
รูปที่ ก.1 การกำหนดโซนของกริดในระบบ UTM	74
รูปที่ ก.2 การแบ่งเขตภูมิศาสตร์ ในระบบ UTM	75
รูปที่ จ.1 กระบวนการขยายแผนที่	79
รูปที่ จ.2 ภาพแสดงการขยายแผนที่ไปยังพื้นผิวแบบต่างๆ	80
รูปที่ ฉ.1 สัมฐานาoids ทรงกระบอก (Ellipsoid)	82
รูปที่ ช.1 โครงสร้างแฟ้มข้อมูล GIF87a และ GIF89a	84
รูปที่ ช.2 Logical Screen Descriptor	85
รูปที่ ช.3 Global Color Table	86
รูปที่ ช.4 Image separator	87
รูปที่ ช.5 การเก็บข้อมูลภาพแบบไม่ต่อเนื่องแต่ต่อเนื่อง	88
รูปที่ ช.6 ตัวนับของข้อมูลภาพ	89
รูปที่ ช.7 การบันทึกแฟ้มข้อมูล	90
รูปที่ ฉ.1 แสดงวินิจฉัยลักษณะโปรแกรม	99
รูปที่ ฉ.2 ส่วนประกอบของแทนเครื่องมือ	99
รูปที่ ฉ.3 แสดงเมนูในการเพิ่มภาพแผนที่ใหม่	100
รูปที่ ฉ.4 แสดงวินิจฉัยลักษณะโปรแกรมเพิ่มภาพแผนที่ใหม่ หรือแก้ไขข้อมูลประจำแผนที่	100
รูปที่ ฉ.5 แสดงเมนูสำหรับเลือกแสดงภาพแผนที่วิธีต่างๆ	101
รูปที่ ฉ.6 แสดงวินิจฉัยลักษณะโปรแกรมเพิ่มภาพแผนที่	101
รูปที่ ฉ.7 แสดงวินิจฉัยลักษณะของระบบฐานข้อมูลและระบบห้องแม่ข่าย	102
รูปที่ ฉ.8 เมนูสำหรับแสดงภาพสารบัญแผนที่	102
รูปที่ ฉ.9 แสดงภาพสารบัญแผนที่สำหรับเลือกระหว่างห้องแม่ข่าย	102
รูปที่ ฉ.10 แสดงภาพสารบัญแผนที่เมื่อขยายน้ำ	103
รูปที่ ฉ.11 โปรแกรมเมื่อแสดงภาพแผนที่ ใช้ระบบพิกัดภูมิศาสตร์	104
รูปที่ ฉ.12 โปรแกรมเมื่อแสดงภาพแผนที่ ใช้ระบบ UTM	105
รูปที่ ฉ.13 ภาพแผนที่เมื่อขยายขึ้น	105
รูปที่ ฉ.14 ภาพแผนที่เมื่อย่อลง	106
รูปที่ ฉ.15 วินิจฉัยแสดงข้อมูลประจำแผนที่	106
รูปที่ ฉ.16 เมนูสำหรับแสดงวินิจฉัยแสดงคำอธิบายเครื่องหมายบนแผนที่	107
รูปที่ ฉ.17 วินิจฉัยแสดงคำอธิบายเครื่องหมายบนแผนที่	107

สารนัยรูป (ต่อ)

หน้า

รูปที่ ณ.18 แสดงวินิจฉัยสรุปเพื่อข้อความบนแผ่นที่.....	107
รูปที่ ณ.19 วินิจฉัยสรุปเดียวกับพิกัดและรูปแบบ.....	108

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 แสดงระยะทางในช่วงเส้นรุ่งต่างๆ เมื่อใช้เส้นโครงแผนที่แบบเมอร์เคเตอร์.....	17
ตารางที่ 4.1 โครงสร้างตาราง MAPDATA สำหรับเก็บข้อมูลระหว่างแผนที่	46
ตารางที่ 4.2 โครงสร้างตาราง LEGEND แฟ้มข้อมูลคำอธิบายเครื่องหมาย	47
ตารางที่ 4.3 โครงสร้างตาราง LEGEND GROUP ข้อมูลก่อรุ่นของเครื่องหมาย.....	47
ตารางที่ 4.4 โครงสร้างตาราง POINT LABEL แฟ้มข้อมูลคำอธิบายตำแหน่ง	47
ตารางที่ 5.1 ผลการเบริชบเทียบพิกัดที่ได้จากการแปลงพิกัด.....	49
ตารางที่ 5.2 ความคลาดเคลื่อนของเส้นแบ่งจากการแปลงพิกัด UTM ด้วยโปรแกรมที่เขียนขึ้น	51
ตารางที่ ก.1 หมู่ของมาตรฐานของแผนที่	67
ตารางที่ ก.1 พารามิเตอร์รูปทรงรีลังกิง.....	82

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย